

FÖRORD

Att i en bok spegla ett län och dess betydelse för människor och samhälle är att resa genom tid och rum. Det blir en färd med många möten med människor, kulturer och enskilda händelser. Men det är också ett urval där sammanhang och händelser är delar i en större verklighet med många sanningar och förklaringsmodeller.

Länet som begrepp står för många viktiga saker i vårt samhälle. För många ger länet en viktig identitet. Det binder samman traditioner, värderingar och ett gemensamt arv där kultur och livsvillkor har mejslat ut en grund som vi kallar norrbottnisk. Här finns också företag, myndigheter och organisationer med länet som plattform för sin verksamhet och som är viktiga för enskilda människors vardag.

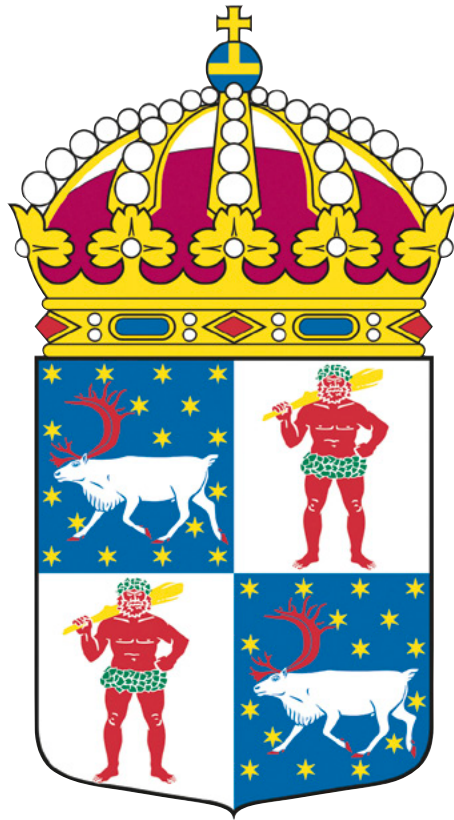
Norrbottnens historia är främst historien om de människor som levt och verkat i denna nordliga del av Sverige. Att lära känna historien innebär att se sammanhang och förlopp där byggsten lagts till byggsten och skapat det som är vårt läns bidrag till att göra Sverige till en välfärdsnation. Vi kan välja det som är enklast att upptäcka eller vi kan välja fördjupning och detaljrikedom.

Ska man som betraktare verkligen känna länet och den norrbottniska själen så ska man resa i vårt

fantastiska län. Man ska möta människorna, höra deras berättelser och se det som byggts och vårdats av människor under många hundra år. Varför är då Norrbotten så unikt i våra ögon? Är det bara vi själva som ser och kan sammanfatta den roll vårt län har spelat för Sverige och vår omvärld? Vi kan inte blunda för att bilden av Norrbotten är delad och säkert ofta fragmentarisk. Med denna bok vill Norrbottensakademien ge sin bild.

Norrbotten har redan innan det blev ett av drygt 20 län i Sverige spelat en viktig roll för hela landet. Här har skördats rikedom ur älvar och skogar redan före Gustav Vasas tid. Här har kunskap skapats av skarpa hjärnor som kommit andra till del inom företagande, kultur, förvaltning och forskning. Här har myllan funnits för att utveckla människor med håg och förmåga att föra hela landets utveckling framåt.

Redan bildandet av länet Norrbotten var ett starkt uttryck för att Sverige behövde denna del av landet och människorna här. När den nya gränsen drogs efter 1809 års krig blev länet en utpost mot en hotande fiende i öster till priset av att bygder och urgammal gemenskap mellan broderfolk splittades. Under tidigare epoker av industrialismen på

tidigt 1900-tal blev malmen, vattenkraften och skogarna en garant för nationellt välstånd och framgång. När andra världskriget lade den finska gränsbygden i aska och ruiner blev Norrbotten hemvist och trygghet för tusentals finska medmänniskor. De stora omställningarna under 1950- 60- och 70 talen innebar att tusentals välutbildade och arbetsamma norrbottningar berikade industrier och ett växande näringsliv i andra delar av Sverige.

Idag ser vi ett Norrbotten som finns mitt i världen. Vi har världsledande basindustrier, framstående forskning och utbildning som lägger oss högt på alla värdeskalor där produktivitet, kreativitet och ekonomisk tillväxt vägs och mäts. Vi är det internationella länet där tidigare nackdelar med mörker, kyla och gleshet har förbyts till starka och efterfrågade värden inom exempelvis testverksamhet och upplevelsenäringarna.

Vi lever i en ständig förändring och länet möter en rad utmaningar som kräver all vår uppfinningsrikedom, vilja och beslutsamhet. Kunskaper, normer och livsmönster sprids och anammas allt snabbare när ord och handling kan färdas längs digitala höghastighetsbanor. Ungdomars längtan att få uppleva nya miljöer eller insikten att den enskilda lilla orten

inte förmår tillgodose de grundläggande vardagsbehoven, är också drivkrafter som vårt län möter. Ändå känner vi oss hemma i världen. Vi vet att världen behöver det vi har. Våra kunskaper, våra råvaror, våra naturmiljöer och de sociala strukturer som garanterar trygghet och framtidstro.

Vår historia visar att Norrbotten har spelat en roll, att länet över tiden har haft stor betydelse i uppbyggnaden av ett välmående Sverige. Vår uppgift idag är att forma framtiden. Historien i denna bok lär oss vilka problem och möjligheter som det arbetet bjuder.

Per Ola Eriksson Landshövding